

ПІДТРИМКА ТА РОЗВИТОК
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
гурток «Робототехніка» за 2024-2025 н.р.

Україна належить до держав, які у своїй політиці декларують здоров'я як найвищу цінність людини. Відповідно до Конвенції ООН про права дитини, Статуту Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Конституції України прийнято значну кількість законів, нормативно-правових документів, які визначають здоров'язберігаючу стратегію держави в системі освіти. В програмі Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2023 роки одним із ключових напрямів державної освітньої політики визначено: формування здоров'язберігаючого середовища, екологізації освіти, валеологічної культури учасників навчально-виховного процесу.

Для позашкільної освіти здоров'язберігаюча компетентність охоплює компетенції щодо фізичного, соціального, психічного і духовного складників здоров'я, і визначається як уміння вихованців застосовувати в практичній формі знання про здоров'я, здоровий і безпечний спосіб життя, способи навчальної і здоров'язберігаючої діяльності у сфері здоров'я, ціннісні ставлення до власного здоров'я в умовах конкретної навчальної чи життєвої ситуації.

Для досягнення зазначеної мети Стандартом передбачається виконання керівниками гуртків таких завдань:

- ❖ формування у вихованців знань про здоров'я, здоровий спосіб життя, безпечну поведінку, фізичну культуру, фізичні вправи, взаємозв'язок організму людини з природним і соціальним оточенням;
- ❖ формування та розвиток навичок базових загально розвивальних рухових дій;
- ❖ розвиток у вихованців активної мотивації дбайливо ставитися до власного здоров'я і займатися фізичною культурою, удосконалювати фізичну, соціальну, психічну і духовну складові здоров'я;
- ❖ виховання у вихованців потреби у здоров'ї, що є важливою життєвою цінністю, свідомого прагнення до ведення здорового способу життя;
- ❖ розвиток умінь самостійно приймати рішення щодо власних вчинків;
- ❖ набуття вихованцями власного здоров'язберігаючого досвіду з урахуванням стану здоров'я;
- ❖ використання у повсякденному житті досвіду здоров'язберігаючої діяльності для власного здоров'я та здоров'я інших людей.

Здоров'язбережувальне середовище як феномен та практика

Здоров'язбереження не обмежується уявленням про зміцнення лише соматичного (тілесного) здоров'я вихованців. Важливе значення надається збереженню психічного, духовного та соціального здоров'я вихованців. Це вимагає створення у навчальному позашкільному закладі особливої комфортної атмосфери, яка б відкрила кожному вихованцю позитивний простір для особистісного зростання в інтелектуальній, духовній та соціальній сферах. На досягнення цієї мети мають бути спрямовані зусилля адміністрації, керівників гуртків, методичної роботи, медичної та психологічної служб, батьків – тобто всіх учасників навчально-виховного процесу. Здоров'язбереження в позашкільному освітньому процесі – це комплекс дій та заходів учасників взаємодії в КЗПО «ЦПО» з метою цілісного розв'язання проблеми збереження і зміцнення фізичного, духовного та соціального здоров'я учнів, формування їх здоров'язберігаючої компетентності. Його реалізація відбувається у здоров'язберігаючій діяльності, що здійснюється відповідно до цілей освіти, особистісних потреб вихованців та ситуацій взаємодії. На основі аналізу літератури з'ясовано, що науковцями та педагогами-практиками узагальнено та експериментально перевірено шляхи розв'язання завдань здоров'язбереження у позашкільній освіті:

1. Формування навичок здорового способу життя вихованців;
2. Валеологізація та валеологічне виховання учнів;
3. Формування їх здоров'язберігаючих навичок, умінь та компетенцій;
4. Використання в КЗПО «ЦПО» здоров'язберігаючих технологій;
5. Педагогічний супровід здоров'язберігаючого навчання і виховання учнів;
6. Створення здоров'язберігаючого середовища КЗПО «ЦПО».

Серед них, особливої уваги заслуговує створення здоров'язберігаючого середовища КЗПО «ЦПО», оскільки застосування взаємодії забезпечить цілісний підхід у вирішенні комплексу завдань здоров'язберігаючих майбутніх поколінь:

- ✓ формування ціннісних здоров'язберігаючих орієнтацій та досвіду вихованців на інших суб'єктів освітньої взаємодії;
- ✓ створення комфортної психоемоційної атмосфери позашкільного освітнього процесу, що забезпечує позитивний освітній результат;
- ✓ сприятиме використанню в педагогічній практиці сучасних технологій збереження та зміцнення здоров'я;
- ✓ забезпечить участь усіх суб'єктів взаємодії (вихованців, керівників гуртків, батьків) в організації та розширенні простору можливостей здоров'язберігаючої діяльності.

У сучасній науковій літературі визначення «здоров'язберігаюче середовище» має широкий спектр дефініцій, що зумовлено психолого-педагогічними аспектами розкриття її сутності та механізмами створення у межах різних освітніх установ та організацій.

Тлумачення поняття «здоров'язбережувальне середовище» у науковій літературі:

« ... сукупність виховних, навчальних, релаксуючих, соціалізуючих, розвиваючих компонентів, спрямованих на формування життєздатної здорової особистості дитини» Н. Міллер;

« ... не тільки і не стільки оздоровчі медичні заходи, скільки гігієнічно-раціональні, навчальні навантаження, що відповідають віку дітей; заняття в умовах, що відповідають вимогам санітарних правил» М. Стапанова;

« ... умови, що забезпечать оптимальний для гармонійного, інтелектуального, фізичного, духовно-морального розвитку особистості суб'єктів педагогічного процесу психологічний клімат, формування в них потреби в питаннях цінності здоров'я й у здоровому образі життя» Г. Сериков;

« ... сукупність соціально педагогічних умов, фізіологічних компонентів, сприяючих реалізації адаптивних можливостей школярів; чинників, що впливають на збереження і розвиток їхнього здоров'я» Г. Тушина;

« ... оточенням школяра, наявне і віртуальне, де діють взаємопов'язані педагогічні, соціальні, культурні, психологічні, гігієнічні умови, що сприяють фізичному й особистісному розвитку суб'єктів навчання, які відповідають віковим, статевим, психофізіологічним особливостям учнів, закономірностям росту і розвитку дитини» В. Єфімова;

« ... сукупність соціально-гігієнічних, психолого-педагогічних умов і фізіологічних факторів, що сприяють реалізації адаптивних можливостей індивіда, збереженню і зміцненню психічного і фізичного здоров'я учнів, вихованців їх гармонійному розвитку особистості» Е. Казін;

« ... навчальне середовище, у якому завдяки формуванню цілісності свідомості, життєствердного здоров'язберігаючого образу світу учня, його здоров'язберігаючої компетентності, забезпечується формування здорового способу життя дітей, відповідальне ставлення до свого здоров'я і здоров'я оточуючих, до довкілля, контролюються всі складові здоров'я» С. Дудко;

« ... наявне та віртуальне оточення школяра, в якому створюються педагогічні, соціальні, культурні, гігієнічні, психологічні умови, які відповідають віковим і

психофізіологічним особливостям учнів і сприяють його фізичному і особистісному розвитку» Л. Сливка.

Аналіз змісту поняття «здоров'язберігаюче середовище» дає можливість зробити висновки:

- більшість дослідників розкривають сутність здоров'язберігаючої середовищної взаємодії через категорію «умови», які характеризуються сукупністю та системністю;
- визначені умови створення середовища різноаспектні, репрезентовано медико-гігієнічні, культурно-соціологічні, психолого-педагогічні умови;
- взаємодія суб'єктів середовища спрямована на гармонійне збереження та зміцнення фізичного, духовного та соціального компонентів здоров'я особистості.

Діяльність вихованців: профілактика і оздоровлення: регулярне проходження диспансеризації, ранкова загальнооздоровча зарядка, фізкультурна розминка (руханка) під час навчального процесу для активізації роботи головного мозку і релаксації органів зору, збалансоване харчування, фізкультурно-оздоровча робота; позашкільний освітній процес: участь в здоров'язберігаючому процесі, під час використання здоров'язберігаючих освітніх технологій, раціональний розклад, інформаційні стенди про здоровий спосіб життя, консультації лікарів фахівців і психологів, робота в творчих групах з пропаганди здорового способу життя.

Діяльність учителів і співробітників КЗПО «ЦПО»: профілактичні заходи, лікувальна фізична культура, тренажерний зал, аеротерапія, психотерапевтична програма, психологічні тренінги, індивідуальні консультації, розвиток навичок з відновлення сприятливого емоційного стану, консультації та рекомендації по роботі з вихованцями і батьками, інформаційно-консультативна робота.

Діяльність батьків вихованців: інформаційно-консультативна робота, адекватність батьків з питань здорового способу життя, консультації лікарів-спеціалістів, консультації та рекомендації психологічної служби.

Цікаві форми роботи з дітьми:

- загадки, прислів'я про вітаміни, засоби особистої гігієни.
- створення малюнків, презентацій на тему здоров'я.
- бесіди з учнями про здоров'я;
- виконання фізкультхвилинок, руханок, пальчикової гімнастики, виконання зорових вправ, дихальної гімнастики.

Для збереження здоров'я важливу роль відіграє дотримання санітарно-гігієнічних умов:

- режим вологого прибирання;
- налагоджений режим пиття;
- провітрювання приміщення.

В період інноваційних технологій, новітніх підходів до процесу навчання слід пам'ятати, що ефективність засвоєння, сприйняття та застосування матеріалу може здійснювати тільки здорова дитина.

Підготувала керівник гуртка «Робототехніка» _____ Кіреєва Ганна

22.09.2024 р.